

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 63.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

Nulli concessum est hominum, nullique deorum:

"Felices, quos ille operum vitæq; seuerus
Exactor, sanctis adscribet, & esse iubebit
Sponte sua mortisque suæ mercede redemptos.

Cap. 63.

Tum tu, sancta parens, populus comitata trecentis,
Iam non deserta, vidua-ve merebere nomen;
Nam te omnes matrem populi gentisque vocabunt,
Urbes altricem, diuique hominesque parentem:
Ergo te fama illustrem factisque futuram
Scito, sed ante manent multoque cruore gerenda
Bella super, domitioque noui serpente triumphi.

Sed quis Idumæis ille est qui montibus exit,
Suspectasque acies Bosra Moabride ducit?
Punicea insignis galea, thorace rubente?
Ut sese egregius formosum ostendit in armis!
Ut graditur superatque alios, quantum instar in ipso!
Diuinum ut toto decus, ore & pectore præfert!

O nata, o virgo semper placitura Tonanti,
Diuæ Sion, spes ingentes agnosce tuorum,
Ille ego sum, cui præca fides, cui reddita terris
Iustitia & pietas debentur, auitaque sacra;
Ille ego sola salus, propugnatorque meorum,
Non impune cui sese ferat obuius hostis;
Seu pedes insistat, seu conspiciendus in orbem
Pugnet eques: Sed cur sparso vndiq; sanguine tinctus
Veste rubes, veluti calcatis vinitor vuis?

Heu mihi, palla tuo an alieno tincta cruore est?

Certè ego calcaui solus, nec falleris, vuas,
Nec fuit auxilio quisquam de gente deorum,
Sive hominum; solus vitem mihi, solus acuta
Excidi falce, & prælo spumante subegi.
Non tamen iste latex nostro de vulnere manat:
Sanguis ab hoste fluit, quem, iusta motus ab ira,
Contriui, rubet hinc multo mihi palla cruore
Thoraxque, clypeusque, & cætera vindicis arma:
Vindictam sed enim ulterius pœnamq; morari
Non potui; status ecce dies, annusque reposcunt
Ultorem, quem dum celo, terraque mariq;
Querito, dum circum me sedulus omnia lustrō,
Si quis opem, si quis laturus forte veniret
Auxilium, fugere omnes, deque agmine tanto
Nemo fuit tanti consors-ve comês-ve laboris.

Ergo solus opus tam sanctum aggressus, ab ipso

k

Me,

12 Et vocabunt eos
Populus sanctus, re-
dempti à Domino.
Tu autem vocaberis,
Quæsitæ ciuitas, &
non Derelicta.

Cap. 63.

1 Quis est iste qui ve-
nit de Edom, tinctis
vestibus de Bosra, iste
formosus in stola sua,
gradiens in multitu-
dine fortitudinis sue?
Ego qui loquor iusti-
tiam, & propugnator
sum ad saluandum.

2 Quare ergo rubrū
est indumentum tuū,
& vestimenta tua si-
cut calcæium in tor-
culari?

3 Torcular calcaui so-
lus, & de Gentibus nō
est vir mecum: calca-
ui eos in furore meo,
& conculcaui eos in
ira mea: & aspersus
est sanguis eorum su-
per vestimenta mea,
& omnia indumenta
mea inquinavi.

4 Dies enim ultionis
in corde meo, annus
retributionis meæ
venit.

5 Circumspexi, & nō
erat auxiliator: quæ-
siui, & non fuit qui
adiunaret: & saluauit
mihi brachiū meum,
& indignatio mea ip-
sa auxiliata est mihi.

6 Et conculcaui po-
pulos in furore meo,
& inebriaui eos in
indignatione mea, &
detraxi in terram vir-
tutem eorum.

Cyrillus hic
Christi redi-
tum in caelos
depingi exi-
stimat.
Edom est re-
gio in qua E-
sauregnauit,
quam Græci
Idumæam vo-
cant.
Bosra verò ci-
uitas est in
Moab, Heclō-
ca exponit di-
uus Hierony-
pro mundo.

Hæc sunt a-
gentis Christi
nō patientis,
qui aduer-
sitas contriuit
potestates.

Idē psalmo-
graphus Psal.
63.

Me, notaque mea dextra virtute, furoréque
 Haud frustra coniuncto, arma auxiliaria sumsi,
 Aduersósque mihi populos, inimicáque fœda
 Castra fuga, flammis, ferróque vltiore cecidi,
 Iratúsque omnes in noxia crimina pœnas
 Consumsi, manésque potestátisque subegi
 Tartareas, lethúmque meo sub numine preffi.

7 Miserationum Domini recordabor, laudem Domini super omnibus quæ reddidit nobis Dominus, & super multitudinē bonorum domui Israël, quæ largitus est eis secundum indulgentiam suam, & secundum multitudinem misericordiarū suarum.

8 Et dixit, Verumtamen populus meus est, filij non negantes: & factus est eis saluator.

9 In omni tribulatione eorum non est tribulatus, & angelus faciei eius saluauit eos: in dilectione sua, & in indulgentia sua ipse redemit eos, & portauit eos, & eleuauit eos cunctis diebus sculi.

10 Ipsi autem ad iracundiam prouocauerunt, & afflixerūt spiritum sancti eius: & conuersus est eis in inimicum, & ipse debellauit eos.

11 Et recordatus est dierum seculi Moyfi & populi sui: Vbi est qui eduxit eos de mari cū pastoribus gregis sui? vbi est qui posuit in medio eius spiritum sancti sui?

7 Quare nulla meo de pectore deleat etas
 Clementem Dominum, iustique æquique potentem:
 Illum ego carminibus patriis, dum vita manebit,
 Factaque mira canam, priscis quæ plurima sacris,
 Quæq; etiam nuper nostris patrauit in annis,
 Non solum Isacidum domui bonus, at sub vitroque
 Gentibus axe sitis, toti que salutifer orbi.

Non qui sint, aut vnde domo patriâ-ve profecti,
 Disquiri, positú-ve loci, genio-ve mouetur,
 Sed communis amor mundi tutelâque passim
 Effundit terras largus sua dona per omnes.
 Largior ille tamen populis sua signa secutis,
 Quos amat, & verbis inuitat talibus vrgens:

8 Vos mihi, vos (inquit) populus lectissimus estis,
 Legitiméque meus, nec enim meus esse, negari
 Dignus es, vt qui me non ipse negaueris vnquam.
 Abs me igitur scito tibi, non aliunde, salutem
 Sperandam: quæ te circumstant quæque pericla,
 Respice me, precibúque voca, non irritus ibis:

9 Nam quibus afficeris damnis, ego tangor isdem;
 Vsq; adeò me cura tui noctésque diésque
 Sollicitat, fixos vt nusquam auertere possim
 In te oculos, sempérque tibi puer aliger astet
 Obseruare tuam demissus ab æthere vitam.

10 O Amor ardescens semper, sempérque renascens!
 O nunquam satis indulgentia nota parentis
 Aetherei! qui mox rudibus nascentis ab ani
 Principiis, genus humanum, sua semina, blandè
 Fouit, & vt nutrix patriis portauit in vlnis,
 10 Dum præturo præcox adolesceret æuo,
 Obsequiúmque Dei, verúmque parentis amorem
 Exueret: mota est offensi numinis ira,
 Lenta licet, ferróque malum flammis que piavit
 Flagitium; nunquam tamen vltima pœna secuta est;
 11 Namque manum ad capulū referētem sepe repreffit,
 Temporis admonitus prisci, memori que recursans

Qui me confitebitur coram hominibus, & ego confitebor eum coram Patre meo.

Dux

Dux animo Moses, & gratia facta per illum
 Non semel Isacidum populis: quæ nunc quoque prosunt
 O pater, ô hominum superumque æterna potestas,
 Hæc eadem nobis, si nondum exosus ad unum
 Hebræos, si quid pietas antiqua labores
 Respicit humanos: nam quò tibi cura recessit
 Tam subito nostri? cur tam mutatus ab illo
 Qui patres nostros, patrùmque duces nostrorum
 Seruasti traiecta maris per littora rubri?

O ubi, ô ubi es, qua te regione requiram
 Spiritus alme, aximi fax præclarissima nostri?

12 Te duce, pèrque agmen medium, mediâsque cateruas
 Calitus effuso, fluctus tremuère profundi,
 Et profugis scissas patuit via sicca per undas.
 Ipse autem ductor patriâq; sibi que perenne
 Perpetuumq; tulit nomen, quòd præside fretus
 Maestate tua, Pharias euaserit oras,

13 Pèrque profunda maris, montanâque saxa, per astris
 Finitimas rupes, per tot discrimina rerum,
 Primus inoffensum tuto pede duxerit agmen;

14 Tam facile emensus spatia infinita, viâsque
 Difficiles & inaccessas, quàm ceruus apertum
 Aut sonipes cursu præteruolat alite campum.

Scilicet ista tui debentur maxime diuûm
 Numinis auspiciis, nec erit sine nomine factum hoc
 Per gentes, sed enim cunctis memorabile terris
 Gloria præpetibus super æthera deuehet alis.

15 Ergo age siderea cæli sublimis ab arce,
 Quoque sedes solio terris metuendus & astris
 Respice res nostras. En unquam seruidus ille,
 Ille reuiniſcet quo nostros impetus olim
 Tutabare patres? ubi sunt tua viscera, plebis
 Afflicta toties mæstus commota querelis?

Quàm cito, quàm nulla obriguerunt saxeâ causa!
 16 Te tamen & nostrum nec re nec nomine falso
 Dicimus esse Patrem, seruatorémque benignum:

Nam nec in Abramo, nec in Israëlè paternos
 Fas est affectus patriûm ve agnoscere nomen,
 Scilicet id curant iam pridem corpore functi:

17 Cur igitur nos calle finis diuertere recto?
 Spemque, piûmque tui de mente fugare timorem?
 Flecte, Pater, vultum, letâmq; exporrige frontem,
 Et nos diuina si verum est stirpe creatos,

12 Qui eduxit ad dexteram Moysen brachio maiestatis suæ: qui scidit aquas ante eos, vt faceret sibi nomen sempiternum.

13 Qui eduxit eos per abyssos, quasi equum in deserto non impingentem.

14 Quasi animal in campo descendens, spiritus Domini ductor eius fuit: sic adduxisti populum tuum, vt faceres tibi nomen gloria.

15 Attende de cælo, & vide de habitaculo sancto tuo & gloria tua: ubi est zelus tuus, & fortitudo tua, multitudo viscerum tuorum, & miserationum tuarum? super me continuerunt se.

16 Tu enim pater noster, & Abraham nesciuit nos, & Israël ignorauit nos: tu Domine pater noster, redemptor noster, à seculo nomen tuum.

17 Quare errare nos fecisti Domine de viis tuis: indurasti cor nostrum, ne tueremur te? conuertere propter seruos tuos, tribus hæreditatis tuæ.

Oratio Prophetæ.

Ille zelus intelligitur de quo Zacharias cap primo: Zelatus est Dominus Sion & Hierusalem zelo magno.

Ede notam tanti generis, da pignora, per qua
Et dici & credi tua vera propago queamus,
Atque hunc tandem animis errorem detrahe nostris.

Nam genus & proavos quid vana voce ciere
Profuerit, si nos crudeli barbarus hostis
Seruitio oppressos tenet, eternumque tenebit,
Ni redimis, ni vincla leuas, soluisque catenas?

18 Quasi nihilum
possederunt populum
sanctum tuum: hostes
nostri conculcauerunt
sanctificationem tuam.
19 Facti sumus quasi
in principio, cum non
dominaberis nostri,
neque inuocaretur no-
men tuum super nos.

18 En trahimur, rapimur, vanudamur, opprimimurque,
Ut pecudes; & ferre potes? nec quod tua saltem
Sacrilegas in templa manus misere, moueris?

19 Et quid adhuc reliqui est, (tu dicta sinistra refuta)
Quam res in peius sublapsa feratur eodem
Quo fuit ante loco, cum mixtos gentibus alta
In nocte & tenebris, sine luce & numinis alma
Cognitione tui, nec te Regemque, Deumque,
Ut nunc, sortitos fanaticus error habebat?

Cap. 64.

1 Vinam dirumpere
celos, & descendere:
a facie tua motes
defluerent.

2 Sicut exustio ignis
tabescerent, aquae ar-
derent igni, ut notum
fieret nomen tuum ini-
micis tuis: a facie tua
gentes turbarentur.

3 Cum feceris mira-
bilia, non sustinebi-
mus: descendisti, & a
facie tua montes de-
fluxerunt.

Ergo rumpe moras, celsosque allabere celo,
Lux hominum, emerge o tandem, quid tarda moraris?

Posceris: ecquando nitido patefactus ab ortu
Cardo foris que poli per aperta repagula mota
Te nostrum sidus, mundo letabile sidus,

Effundent? clarum fax haec dabit ignea lumen,
Quo tacti montes, & quaeque altissima tellus,
Corripient flammam, nigrumque ambusta repente
Soluent se in cinerem, siccis quoque fontibus amnes

Ardebunt, frustra que suis incendia ripis
Arcebunt, mediis in aquis (mirabile visu)
Flamma furens, victorque volans bacchabitur ignis.

Attonitas gentes facti nouitate, stuporque
Et timor, & terror dubia spe mixtus habebit,
Ut quisque hostis erit, vel foedere iunctus amico,
Motibus affectos diuersis, omnibus autem

Ille tui fulgor, & gloria nominis ardens
Perstringet turbatam aciem: nam semine nullus
Editus humano penitus tua facta latentisque
Expediet causas, aut consilia alta recludet.

Sed quid ego haec seclis velut expectanda futuris

Vaticinor? voluenda dies en attulit vltro
Quod petimus, dudumque atani petiere priores.

Venisti, venisti, ades o dulcissime rerum,
Descensusque leui supera statione relicta,
Per iuga verticibus gradiens sidentia lapsis,
Mortales terras, & regna humana subiisti.

Cap. 64.

Orat & vehe-
menter cupit
iam nasci Mes-
siam, & bene-
ficia olim pro-
missa citissi-
me praestari.

Mirabilis po-
tentia Christi
in possidendis,
afficiendis, &
transmutandis
hominum ani-
mis; qui per
motus super-
bi, per aquas
frigidi, & im-
piedade langu-
idi, significan-
tur.

Salue